

toate probabilitățile și în Italia. O primă știre o avem din a doua jumătate a secolului al X-lea. În vara anului 971, relatează cronică bizantină Cedren-Skylitzes, la asediul cetății Durostorum de către bizantini, mai multe detașamente din oastea cneazului rus Sviatoslav, izbutesc să treacă prin încercuire, coboară pe Dunăre și revin cu multe luntre încărcate cu grâu, mei și altele pentru hrană, adunate din teritoriile apropiate. Cantitățile au fost apreciabile din moment ce — precizează Skylitzes — foametea «iminentă» a fost evitată în cetatea asediată: armata cneazului a putut rezista mai bine de două luni, fără vreo altă aprovizionare, deoarece, între timp, împăratul Ioan Tzimiskes întărise paza¹. Din episodul relatat mai înțelegem însă că soldații lui Sviatoslav au găsit grânele gata strinse sau depozitate, altfel nu se explică cum, obligați prin forța împrejurărilor, la o acțiune foarte rapidă, ei au izbutit totuși să adune cantități îndestulătoare pentru toată oștirea aflată în încercuire. Conchidem însă că grul, meiul și celelalte produse ce au «aprovizionat» — este drept, în condiții speciale — Durostorum, serveau, în timp de pace, în mod curent, la alimentarea principalelor orașe dunărene, dacă nu și a unor centre din interior. Furnizorii-beneficiari erau fruntașii locali, ca de exemplu acei reprezentanți ai cetăților din stînga Dunării — între ele și Constantia — care vin să recunoască, tot în 971, autoritatea imperiului bizantin². Reacția imediată a conducătorilor nord-dunăreni la evenimentele militare de la Dunăre lasă să se întrevadă că legăturile lor cu așezările de pe malul bulgăresc, politice dar și economice, aveau un caracter obișnuit³.

Grânele au ajuns din provinciile românești și la Constantinopol. Aprovizionarea capitalei Bizanțului, preocupare continuă pentru administrația imperială, s-a efectuat la început din Egipt și în parte din Siria, iar după ocuparea lor definitivă de arabi, din Asia Mică și Peninsula Balcanică, mai ales prin porturile Mării Negre⁴. Este probabil că asemenea transporturi să fi fost făcute și din regiunile dunărene, mai ales în secolele X—XI, cînd campaniile lui Tzimiskes și Vasile II readuc hotarul bizantin pe linia fluviului, deși o confirmare scrisă asupra acestei perioade nu cunoaștem. În veacul XIII însă, odată cu statornicirea venețienilor și genovezilor în Marea Neagră, corăbiile italiene încărcau obișnuit cerealele din porturile Crimeii, Cubanului și ale Bulgariei⁵, iar — în ultimele decenii ale secolului XIII — foarte probabil și de la Vicina. Cunoscutul manual de comerț alcătuit de Pegolotti între 1335—1340 amintește, între varietățile de grâu, și pe acelea de «Vezina» și de «Maocastro», ultimul fiind însă de calitate inferioară primului. După ce enumeră diferitele locuri de încărcare — inclusiv Caffa și Asilo — Pegolotti

¹ Georgius Cedrenus-Ioannis Skylitzae operae, ediția Emanuel Bekker, vol. II, Bonn, 1839, p. 402—403; cf. *Istoria României*, II, 1962, p. 20.

² Cedren-Skylitzes, ediția Bonn, II, p. 401.

³ La Dridu, de ex. — la v. de Urziceni — s-a găsit ceramică sud-dunăreană din a doua jum. a secolului al X-lea: o dovadă în plus a schimbului de mărfuri care nu se limita la zona luncii Dunării: vezi nota 7, pag. 375.

⁴ La question de l'approvisionnement de Constantinople à l'époque byzantine et ottomane, în «Byzantion», V, 1929—1930, p. 83—90.

⁵ W. Heyd, op. cit., II, p. 166—168; N. Iorga, *Studii istorice asupra Chinei și Cetății Albe*, p. 46; *Recherches sur le commerce génois dans la Mer Noire au XIIIe siècle*, Paris, 1929, p. 149—150; *Nouvelles contributions à l'étude de l'approvisionnement de Constantinople sous les Paléologues et les empereurs ottomans*, în «Byzantion», VI, 1931, p. 646; Z. V. Udaltova și A. P. Kajdan, *Unele probleme nerezolvate din istoria social-economică a Bizanțului*, în A.R.S.I., 1959, I, p. 119.